

07 APR. 2016

15/1858

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Juridisk avdeling

Tordenskiolds gate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Miljørettet helsevern - Øvre Romerike - Nannestad kommune
Teicalleen 31
2030 NANNESTAD

Deres ref.:
Deres dato: 02.02.2016
Vår ref.: 2015/21243-8 FM-J
Saksbehandler: Maria Giessing Kallevik
Rødde
Direktetelefon: 22 00 35 78

Dato: 04.04.2016

Vedtak i klagesak -Ullensaker kommune - klage på støy fra varmepumpe

Fylkesmannen viser til Øvre Romerike miljørettet helsevern oversendelse datert 2. februar 2016, mottatt her 8. februar 2015.

Sakens bakgrunn

Ullensaker kommune har tidligere behandlet saken etter plan- og bygningslovgivningen. I beslutning datert 27. august 2015 kom Ullensaker kommune frem til at det ikke forelå slike ulovligheter som kommunen etter en helhetsvurdering mente skulle forfølges etter reglene om ulovlige forhold i plan- og bygningslovgivningen.

og sendte på denne bakgrunn en klage til Fylkesmannen datert 22. oktober 2015. På bakgrunn av klagens innhold, oversendte Fylkesmannen i brev datert 4. november saken til Ullensaker kommune og påpekte at forholdet skulle behandles etter reglene i folkehelseloven.

Saken ble sendt til Øvre Romerike miljørettet helsevern som rett instans for å behandle klage på forhold etter folkehelseloven. Øvre Romerike miljørettet helsevern traff den 14. desember 2015 vedtak om å ikke pålegge eier av støypumpe å gjennomføre støyreducerende tiltak.

Vedtaket ble påklaget av og i klage datert 12. januar 2016.

Øvre Romerike miljørettet helsevern tok ikke klagen til følge, og oversendte saken til Fylkesmannen dater 2. februar 2016.

Fylkesmannen mottok ytterligere kommentarer fra og i brev datert 17. februar 2016.

Fylkesmannen forutsetter at partene er kjent med sakens dokumenter og gir derfor ikke ytterligere saksreferat.

Det følger av lov 24. juni 2011 nr. 29 om Folkehelsearbeid (heretter folkehelseloven) § 19 at Fylkesmannen avgjør klager over vedtak truffet av kommunen eller kommunelegen.

Fylkesmannens vurdering

Kommunen skal i henhold til folkehelseloven § 9 føre tilsyn med de faktorer og forhold i miljøet som kan ha innvirkning på helsen. Kommunen har mulighet til å benytte virkemidler som pålegg om helsekonsekvensutredning, opplysningsplikt, gransking, retting, tvangsmulkt og stansing.

Miljørettet helsevern- Øvre Romerike traff den 14. desember 2015 følgende vedtak:

*«Miljørettet helsevern - Øvre Romerike har vurdert forholdet og finner ut fra de opplysninger kommunen innehar, ikke grunnlag for ytterligere pålegg. Klagen som er fremsatt av
og tas ikke ytterligere til følge.»*

Miljørettet helsevern- Øvre Romerike har etter en helhetlig vurdering, herunder gjennom gjennomførte befaringer og støymålinger kommet til at det ikke er grunn til å pålegge eier av varmpumpen å gjennomføre støyreducerende tiltak da støyoverskridelsen i svært liten grad skyldes varmpumpen.

Folkehelseloven § 14 lyder som følgende:

«Kommunen kan pålegge forhold ved en eiendom eller virksomhet i kommunen rettet hvis forholdet direkte eller indirekte kan ha negativ innvirkning på helsen eller er i strid med bestemmelser gitt i medhold av dette kapittel. Retting kan bare kreves dersom ulempene ved å foreta rettingen står i rimelig forhold til de helsemessige hensyn som tilsier at forholdet rettes. Pålegget skal være skriftlig og inneholde en frist for når det skal være utført. Det skal rettes til den som er ansvarlig for forholdet, eller til virksomheten som sådan. Kostnadene ved å gjennomføre pålegget skal dekkes av den som er ansvarlig for forholdet, eventuelt av virksomheten som sådan.»

Det følger av rundskriv I-6/2011 at «for å kunne gi pålegg om retting må to vilkår være oppfylt; det må foreligge et "forhold som direkte eller indirekte kan ha negativ innvirkning på helsen, eller det er i strid med bestemmelser gitt i medhold av dette kapittel" (vilkåret om helserisiko) og det må være forholdsmessighet mellom den helsegevinst som oppnås og vedtakets øvrige konsekvenser, jf. kravet om at "ulempene ved å foreta rettingen står i rimelig forhold til de helsemessige hensyn som tilsier at forholdet rettes.»

Bestemmelsen innebærer at kommunen har adgang til å pålegge at forhold ved en eiendom eller en virksomhet rettes dersom følgende to vilkår foreligger ved virksomheten eller eiendommen:

- Eiendommen eller virksomheten må innebære en helserisiko
- Virkemidlet som benyttes må være forholdsmessig i forhold til den helsegevinst som oppnås og vedtakets øvrige konsekvenser.

I merknadene til forskrift om miljørettet helsevern § 7 er bl.a. følgende angitt om helsemessig ulempe:

«Annet ledd presiserer hva som ligger i helsemessig ulempe. Det heter i bestemmelsen at med helsemessig ulempe menes forhold som etter en helsefaglig vurdering kan påvirke helsen negativt og som ikke er helt uvesentlig. Med det menes at forholdet må være av en viss alvorlighet eller overstige et minstemål av akseptabel helserisiko, før det anses som en «helsemessig ulempe». En viss grad av alminnelig risiko må nødvendigvis aksepteres i samfunnet. Det aller meste kan utgjøre en potensiell fare for omgivelsene, men det er verken ønskelig eller praktisk mulig å regulere enhver mulig negativ helsemessig påvirkning. Forhold som ikke går utover dagliglivets

alminnelige risiko vil ikke omfattes av forskriften. Forhold som etter en helsefaglig vurdering må anses å være av liten betydning vil altså falle under tålegrensen. Det kan tenkes en rekke eksempler på forhold som kan være både irriterende og plagsomme, men som likevel ikke kan anses å være verre enn det man med rimelighet må tåle. En midlertidig påvirkning (kort varighet) av en negativ miljøfaktor er eksempel på et forhold som kan være uvesentlig i forhold til denne bestemmelsen.

Et typisk eksempel er at en virksomhet forårsaker et helt kortvarig støyforhold. Dette kan være sjenerende og forstyrrende for omgivelsene, men vil ofte ikke kunne betraktes som en «helsemessig ulempe». Helt kortvarige støyforhold vil normalt falle utenfor forskriften med mindre støynivået er så høyt at det er fare for helseskade. Det bør vanligvis kunne henvises til dokumentasjon når det er grunn til å anta at en virksomhet kan føre til helsemessig ulempe eller fare for helseskade. Det er imidlertid ingen forutsetning at det skal foreligge klar dokumentasjon før kommunen ved sin helsetjeneste skal være en viss usikkerhet og hvis man venter til full visshet, og sykdommen allerede er oppstått, er man for sent ute. Helsetjenesten har her mulighet til blant annet å gi pålegg om at den ansvarlige skal gi opplysninger, utrede konsekvenser eller foreta granskning for å fastslå om det foreligger fare for helseskade eller helsemessig ulempe»

For å pålegge retting må det også foretas en forholdsmessighetsvurdering for å fastslå helsegevinsten som oppnås, og vedtakets øvrige konsekvenser, jf. kravet om at "ulempene ved å foreta rettingen står i rimelig forhold til de helsemessige hensyn som tilsier at forholdet rettes".

Klager har i brev datert 17. februar 2016 bedt Fylkesmannen om å gjennomføre befaring på eiendommene samt å gjennomføre nye støymålinger. Fylkesmannen har på bakgrunn at mottatt dokumentasjon ikke funnet grunn til å imøtekomme klagers anmodning. Fylkesmannen viser til at kommunen har gjennomført befaring på eiendommene ved to ulike anledninger samt gjennomført støymålinger. Av Øvre romerike- miljørettet helsevern vedtak fremgår det også at det ikke er registrert tegn til infralyd. Fylkesmannen er på denne bakgrunn av den oppfatning at saken er tilstrekkelig opplyst til at Fylkesmannen kan treffe vedtak i saken.

Av Øvre Romerike- miljørettet helsevern vedtak fremgår det at støynivåene i klagers hage er over de anbefalte støynivåene. Målingene viser imidlertid at varmepumpens utslag på støynivået er meget begrenset, og at overskridelsen av støynivået i stor grad kan tenkes å komme fra vegtrafikkstøy. Målingene innendørs hos klager viser at støynivået er innenfor de anbefalte grenseverdiene. Av innsendt dokumentasjon, herunder utskrift av journal fremgår det imidlertid klart at klager i stor grad plages av støyen og vibrasjonene som varmepumpen avgir.

I saker etter folkehelseloven er det den objektive helserisiko som gjelder, dvs. at det skal ikke sees hen til subjektive oppfatninger hos den enkelte klager. Det må foreligge helserisiko for et gjennomsnittsmenneske. Dette innebærer at selv om en er plaget av f.eks støy så er ikke dette tilstrekkelig for at tiltak skal gjennomføres

Fylkesmannen vil bemerke at hvorvidt kommunen velger å gripe inn å pålegge retting er en avgjørelse etter fritt skjønn, jf. ordlyden «kan» i folkehelseloven. Bestemmelsen innebærer at det i utgangspunktet er opp til kommunen å avgjøre hvorvidt kommunen skal gripe inn i det enkelte tilfelle. Dette innebærer at selv om det kan foreligge helserisiko ved et forhold, kan kommunen la være å pålegge retting. Kommunen har i foreliggende sak ikke valgt å gripe inn. Fylkesmannen kan etter en helhetligvurdering av sakens dokumenter ikke se at kommunens avgjørelse om å ikke gripe inn var feil.

Fylkesmannen har på bakgrunn av sakens dokumenter konstatert at støyen i enkelte tilfeller har overskredet de tillatte verdiene og at de kan være av en slik karakter at det kan medføre helsemessig risiko. I følge folkehelseloven § 14 er ikke dette tilstrekkelig for å kreve retting. Det må som nevnt foretas en forholdsmessighetsvurdering, og den vurdering som er gjort av kommunen i denne saken kan vi ikke se at det er grunnlag for å endre.

Fylkesmannen viser til at kommunen har vurdert hvorvidt alternativ plassering av varmpumpen kunne redusere opplevelsen av støy for klager. Kommunen har etter en vurdering av alternativ plassering av varmpumpen kommet til at dagens plassering er den som er mest fordelaktig med tanke på støy. Fylkesmannen er i likhet med kommunens vurdering av den oppfatning at klagers helsetilstand i liten grad kan tilskrives den økte støyen som varmpumpen utløser. Fylkesmannen viser til at hvorvidt støy fra varmpumpen skal anses som en helsemessig ulempe, må en se til hvilken støy varmpumpen medfører. Dette innebærer at støyen fra E6, tog og flytrafikk ikke kan tillegges vekt ved vurdering av det kan kreves av varmpumpen fjernes eller gjennomføres støyreducerende tiltak.

Fra Øvre Romerike- miljørettet helsevern sitt vedtak fremgår følgende:

«Støyregistreringer viser at varmpumpens bidrag til lydnivået er marginalt, dvs 1 - 3 dBA. Etter kommuneoverlegens vurdering vil det være marginale effekter med hensyn til støynivå dersom varmpumpen slås av. Det anses at effekten av å slå av pumpen ikke oppfyller krav om forholdsmessighet mellom den nytte (redusert støy) og den kostnad som et eventuelt vedtak innebærer.»

Fylkesmannen slutter seg til kommunens vurdering og kan ikke se at støyen fra varmpumpen isolert sett innebærer en helsemessig ulempe. I tillegg kan vi ikke se at det er rimelig forhold mellom den effekt et pålegg vil gi og konsekvensene for den vedtaket ville rettet seg mot.

Fylkesmannen finner avslutningsvis grunn til å bemerke at det av kommunens dokumentasjon fremgår at eier av varmpumpen har prøvd og delvis imøtekomme klager ved å begrense bruken av varmpumpen. Fylkesmannen ser svært positivt på dette og viser til at naboer gjennom dialog bør prøve å ta hensyn og tilrettelegge for hverandre.

Klagers anførsler er ikke tatt til følge.

Konklusjon

Øvre Romerike vedtak datert 14. desember 2015 stadfestes.

Klagen har ikke ført frem.

Med hilsen

Hege Skaanes Nyhus
seniorrådgiver

Maria Giessing Kallevik Rødde
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

Ullensaker kommune

postboks 470 2051 JESSHEIM

